ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně Mgr. Jany Brothánkové a soudců JUDr. Petra Průchy a JUDr. Tomáše Langáška v právní věci žalobce: **J. M.**, zastoupen Mgr. Martinem Knobem, advokátem, se sídlem Denisova 585, Jičín, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení,** se sídlem Křížová 25, Praha 5, týkající se žaloby proti rozhodnutí žalované ze dne 9. 12. 2015 a rozhodnutí žalované ze dne 6. 11. 2015, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 27. 7. 2016, č. j. 20 Ad 10/2016 – 35,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

III. Ustanovenému zástupci žalobce Mgr. Martinu Knobovi, advokátovi, **se přiznává** odměna za zastupování ve výši 3.146 Kč, která je splatná do jednoho měsíce od právní moci tohoto rozsudku z účtu Nejvyššího správního soudu.

Odůvodnění:

I.
Vymezení věci

[1] Žalobou, která byla jako věcně a místně příslušným soudem projednána Krajským soudem v Ostravě (dále jen „krajský soud“), brojil žalobce proti rozhodnutí žalované ze dne 9. 12. 2015, č. j. X2, kterým mu byl od 14. 8. 2015 odejmut sirotčí důchod, a proti rozhodnutí žalované ze dne 6. 11. 2015, č. j. X1, kterým byly jako opožděné zamítnuty jeho námitky proti rozhodnutí o přiznání sirotčího důchodu od 28. 2. 2014.

[2] Krajský soud rozsudkem ze dne 27. 7. 2016, č. j. 20 Ad 10/2016 – 35 (dále jen „napadený rozsudek“), žalobu ve vztahu k prvnímu ze zmíněných rozhodnutí odmítl jako nepřípustnou dle § 46 odst. 1 písm. d) ve spojení s § 68 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb.,

soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), jelikož žalobce v řízení před žalovanou nevyčerpal řádný opravný prostředek, kterým jsou v dané věci námitky dle § 88 odst. 1 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení (dále jen „zákon o organizaci a provádění sociálního zabezpečení“). Ve vztahu ke druhému z napadených rozhodnutí krajský soud žalobu jako nedůvodnou zamítl, jelikož žalovaná tímto rozhodnutím správně zamítla námitky žalobce jako opožděné. Prvostupňové rozhodnutí bylo žalobci doručeno dne 25. 6. 2014, lhůta k podání námitek skončila dne 25. 7. 2014 a námitky byly podány až dne 30. 6. 2015. Krajský soud zdůraznil, že v případě obou žalobou napadených rozhodnutí obsahovala rozhodnutí v prvním stupni řádné poučení o opravném prostředku.

II.
Kasační stížnost

[3] Žalobce (dále též „stěžovatel“) napadl rozsudek krajského soudu kasační stížností. Nesouhlasí se závěrem krajského soudu, že rozhodnutí o přiznání sirotčího důchodu mu bylo doručeno dne 25. 6. 2014. Stěžovatel toho dne nemohl rozhodnutí převzít, jelikož pobýval od 4. čtvrtletí roku 2013 na vysokoškolských kolejích v Praze, na adrese Pátkova 3, Libeň. V době od 12. 4. 2014 do 28. 6. 2014 byl hospitalizován v psychiatrické nemocnici Bohnice, dne 29. 6. 2014 byl zadržen Policií ČR a dne 1. 7. 2014 byl vzat do vazby. Stěžovatel žalované sdělil svoji adresu pro doručování a na tuto adresu mu mělo být skutečně doručováno. Došlo tedy k porušení příslušných zákonných ustanovení o doručování, a jelikož rozhodnutí nebylo řádně doručeno, námitky nelze pokládat za opožděné.

[4] Podání, které žalovaná vyhodnotila dle obsahu jako námitky, mělo být správně kvalifikováno také jako žádost o určení neplatnosti doručení dle § 41 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád (dále jen „správní řád“).

[5] Stěžovatel vytýká žalované také nesprávné věcné posouzení. Stěžovatel byl v rozhodné době studentem. Přesto, že se nacházel ve vazbě, nepožíval status studenta pouze formálně, ale ve vazbě splnil své studentské povinnosti a postoupil do dalšího ročníku. Vzhledem k tomu, že ke dni vydání napadených rozhodnutí neexistovalo žádné pravomocné rozhodnutí o ukončení studia, nelze k této době zpochybňovat status stěžovatele jako studenta.

III.
Posouzení kasační stížnosti

[6] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil zákonné náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost byla podána včas, osobou oprávněnou, proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost ve smyslu § 102 s. ř. s. přípustná. Poté Nejvyšší správní soud přezkoumal důvodnost kasační stížnosti v souladu s ustanovením § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů. Neshledal přitom vady podle § 109 odst. 4 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

[7] Po přezkoumání kasační stížnosti dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost **není** důvodná.

pokračování
[8] Ačkoliv se stěžovatel petitem kasační stížnosti domáhá zrušení výroku napadeného rozsudku ve vztahu k oběma napadeným rozhodnutím, obsahově nijak nebrojí proti výroku I. napadeného rozsudku, kterým byla z důvodu nevyčerpání opravného prostředku odmítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí ze dne 9. 12. 2015, č. j. X2. Kasační námitky se vztahují výhradně k druhému z napadených rozhodnutí.

[9] Je třeba poznamenat, že Nejvyšší správní soud se v tomto řízení nemůže věcně zabývat tím, zda stěžovatel splňuje, resp. v době vydání napadených rozhodnutí splňoval zákonné podmínky pro přiznání sirotčího důchodu dle zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění. Je tomu tak proto, že ve vztahu k prvnímu rozhodnutí byla krajským soudem žaloba shledána nepřípustnou a odmítnuta bez věcného posouzení. Druhým z napadených rozhodnutí byly stěžovatelovy námitky zamítnuty jako opožděné. Jak vyplývá též z napadeného rozsudku, pokud jsou námitky shledány opožděnými, nelze se věcně zabývat jejich důvody. Otázku, zda stěžovateli svědčil v předmětném období status studenta, tudíž Nejvyšší správní soud nemůže nyní posuzovat (stejně tak ji nemohl posuzovat a ani neposuzoval krajský soud).

[10] V souladu s obsahem kasační stížnosti je však nutné posoudit otázku včasnosti podání stěžovatele ze dne 30. 6. 2015, které žalovaná vyhodnotila jako námitky proti rozhodnutí o přiznání sirotčího důchodu, a otázku právní kvalifikace tohoto podání.

[11] Ze správního spisu žalované vyplývá, že prvostupňové rozhodnutí ze dne 12. 6. 2014, č. j. X, kterým byl stěžovateli od 28. 2. 2014 přiznán sirotčí důchod ve výši 5.624 Kč měsíčně, bylo stěžovateli doručováno na adresu trvalého pobytu v O., avšak odtud dosláno na vysokoškolské koleje na adrese Pátkova 3, Praha. To koresponduje s jeho tvrzením, že od konce roku 2013 pobýval na těchto vysokoškolských kolejích. Uvedenou písemnost stěžovatel osobně převzal dne 25. 6. 2014, což je doloženo jeho podpisem na příslušné doručence. Rozhodnutí obsahovalo poučení o tom, že je proti němu možné podat námitky do 30 dnů po dni jeho oznámení. Dne 29. 6. 2014 byl stěžovatel vzat do vazby, dne 10. 6. 2015 byl vzat do výkonu trestu odnětí svobody.

[12] Dne 30. 6. 2015 odeslal stěžovatel písemnost ze dne 29. 6. 2015, doručenou žalované dne 1. 7. 2015, kterou označil jako předžalobní výzvu a v níž uvádí, že dosud neobdržel přiznané dávky sirotčího důchodu, ačkoliv stále studuje na vysoké škole v prezenčním studiu. Žalované stanovil lhůtu 5 dnů pro odpověď a vysvětlení a lhůtu 10 dnů pro zaslání požadovaných finančních prostředků. Žalovaná tuto písemnost podle obsahu vyhodnotila jako námitky proti shora uvedenému rozhodnutí. Napadeným rozhodnutím ze dne 6. 11. 2015, č. j. X1, námitky zamítla jako opožděné, jelikož rozhodnutí, proti němuž směřují, bylo stěžovateli doručeno již dne 25. 6. 2014.

[13] Nejvyšší správní soud dospěl ve shodě s krajským soudem k závěru, že napadené rozhodnutí obstojí. Rozhodnutí prvního stupně o přiznání sirotčího důchodu bylo stěžovateli prokazatelně osobně doručeno dne 25. 6. 2014, od tohoto okamžiku je nutné odvíjet lhůtu pro podání námitek. Nelze přehlédnout, že po čtyřech dnech od doručení rozhodnutí byl stěžovatel vzat do vazby. Pokud by jeho vazební stíhání představovalo překážku pro podání opravného prostředku (ačkoliv výslovně stěžovatel nic takového netvrdí), bylo by na místě využít institutu prominutí zmeškání úkonu dle § 41 odst. 2 správního řádu. Požádat o prominutí zmeškání úkonu může účastník řízení do 15 dnů ode

dne, kdy pominula překážka, která mu bránila úkon učinit. Stěžovatel však nic takového neučinil a podáním ze dne 30. 6. 2015 toliko urgoval výplatu dávky s tím, že řádně doložil své studium na vysoké škole. V tomto podání stěžovatel nepoukazuje na žádnou překážku, která by mu bránila námitky včas podat ani nežádá žalovanou o prominutí nedodržení lhůty k jejich uplatnění. Netvrdí v něm, že mu rozhodnutí o přiznání sirotčího důchodu ze dne 12. 6. 2014 doručeno nebylo, naopak tvrdí, že *„od 10. 3. 2014 - úmrtí mého biologického otce a přiznání dávek jsem neobdržel ani jednu z přiznaných dávek"*. Ani v tomto podání, ani následně v řízení před soudem navíc netvrdil, že by byl v době doručování tohoto rozhodnutí hospitalizován, jak tvrdí (aniž by své tvrzení doložil) až v kasační stížnosti.

[14] Ke kvalifikaci citovaného podání lze dodat, že správní orgány mají povinnost posuzovat jednotlivá podání účastníků řízení podle jejich obsahu (srov. § 37 odst. 1 věta druhá správního řádu). Smyslem tohoto ustanovení je přinutit správní orgány k tomu, aby podání účastníků nehodnotily jen podle formálních kritérií nebo formálního označení, ale aby zkoumaly skutečný obsah podání, tj. co účastník řízení požaduje.

[15] Povinnost správního orgánu hodnotit podání podle jeho obsahu však rozhodně neznamená, že by správní orgán měl oprávnění nebo dokonce povinnost bez dalšího podsouvat účastníkovi řízení tvrzení, námitky, návrhy nebo argumenty, které jeho podání vůbec neobsahuje. Správní orgán není oprávněn domýšlet, co účastník asi chtěl nebo mohl chtít učinit. Právě naopak, účastník řízení musí ve svém podání co nejjednoznačněji vyjádřit, čeho se domáhá (blíže viz Vedral, J. Správní řád komentář. 2. vydání, Praha: RNDr. Ivana Hexnerová – BOVA POLYGON, 2012, str. 408 a násl., nebo rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 11. 2013, č. j. 4 As 141/2013 – 29).

IV.
Závěr a náklady řízení

[16] Ze všech výše uvedených důvodů vyplývá, že napadený rozsudek není nezákonný z důvodů namítaných v kasační stížnosti. Proto Nejvyšší správní soud kasační stížnost jako nedůvodnou zamítl podle § 110 odst. 1 s. ř. s.

[17] Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 1 větu první ve spojení s § 120 s. ř. s., podle kterého, nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Stěžovatel v řízení úspěch neměl, proto mu nevzniklo právo na náhradu nákladů řízení. Žalovaný nemá právo na náhradu nákladů řízení, jelikož je správním orgánem ve věcech důchodového pojištění [§ 60 odst. 2 s. ř. s.].

[18] Stěžovateli byl usnesením Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 9. 2016, č. j. 6 Ads 204/2016 – 15, ustanoven k ochraně jeho zájmů ve věci zástupce, advokát Mgr. Martin Knob. Zástupci, který byl stěžovateli ustanoven soudem, náleží mimosmluvní odměna a hotové výdaje, které v tomto případě platí stát (§ 35 odst. 8 s. ř. s.). Soud proto zástupci přiznal částku 2.000 Kč za dva úkony právní služby spočívající v přípravě a převzetí zastoupení a podání kasační stížnosti [§ 7 ve spojení s § 9 odst. 2 a s § 11 odst. 1 písm. a) a d) vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif)] a částku 600 Kč jako paušální náhradu hotových výdajů s těmito úkony spojených (§ 13 odst. 3 advokátního tarifu). Jelikož právní zástupce stěžovatele je osobou registrovanou k dani z přidané

hodnoty, byla přiznaná částka navýšena o částku 546 Kč, jež odpovídá příslušné dani. Celkem tedy zástupci náleží 3.146 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu ve lhůtě jednoho měsíce od právní moci tohoto rozhodnutí.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 22. února 2017

Mgr. Jana Brothánková
předsedkyně senátu